U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové, soudkyň JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové a soudce JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **N. O.**, zast. JUDr. Pavlem Ramešem, advokátem se sídlem v Praze 2, Fügnerovo nám. 1808/3, 120 00, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 936/3, poštovní přihrádka 21/OAM, 170 34, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 4. 2011, č. j. 28 Az 57/2010 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen“stěžovatel“) se kasační stížností domáhá, aby byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 8. 2010, č. j. OAM-464/LE-BE03-K01-R2-2008; tímto bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že jeho žádost nebyla účelová. Důvody, které vedly stěžovatele k podání žádosti, jsou zcela zásadní a úvaha soudu o tom, že tato tvrzení jsou účelová, nemají oporu ve skutkovém podkladu rozhodnutí. Dle stěžovatele nelze přehlédnout, že by mu při jeho návratu na Ukrajinu bylo rodinou bráněno v uzavření sňatku pro různost náboženství, čímž by se stal terčem pronásledování ze strany soukromých osob spočívajícím v neoprávněném omezování jeho soukromého života. Žalovaný dle stěžovatele nepředložil tvrzení ani důkazy o tom, že opak je pravdou, když jeho obrana je toliko v rovině tvrzení, což soud bez dalšího odůvodnění převzal. Dle stěžovatele je nesporný fakt, že úplná ochrana práv není pro občany na Ukrajině dostupná a že v tomto smyslu Ukrajina disponuje pro zajištění ochrany orgány, jejichž struktura je

sice obdobná jako v západoevropských státech, ale jde o podobnost formální. Proto je třeba se v řízení zabývat faktickou vynutitelností práva a jeho ochrany.

Stěžovatel má strach z pronásledování spočívajícím v neoprávněném omezování jeho soukromého života v důsledku náboženské nesnášenlivosti, když jeho vyznání pravoslavné není katolickou populací na Ukrajině tolerováno. Vzhledem k tomu, že na Ukrajině není systém policejní a justiční ochrany funkční, když stát není schopen zajistit ochranu práv svých občanů, uprchl stěžovatel do ČR a požádal zde o ochranu formou azylu.

Tímto problémem se soud nedostatečně zabýval, když v podstatě věc zjednodušil na konstatování, že žádost je účelová, aniž blíže zkoumal faktickou stránku nesnášenlivosti mezi osobami katolického a pravoslavného vyznání. Bez věcného posouzení nelze rozhodnutí v dané věci považovat za zákonné.

Z těchto důvodů žádá Nejvyšší správní soud, aby rozsudek krajského soudu zrušil, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje správní orgán na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení. Odchod stěžovatele z vlasti nebyl motivován žádným z azylově relevantních důvodů. Svoji vlast opustil výhradně s cílem vydělávat v zahraničí peníze (o jiných potížích ve vlasti se v souvislosti se svým odjezdem nezmínil a zároveň vyloučil jakékoliv problémy se státními orgány své země). Důvod žádosti spočívá v jeho obavě z návratu do vlasti, jelikož se bojí problémů s rodiči své partnerky, a proto se rozhodl požádat o mezinárodní ochranu, aby si tak legalizoval svůj další pobyt v ČR. Žalovaný sděluje, že stěžovatel ve vlasti nikdy neměl žádné potíže se státními orgány své země, rovněž vyloučil jakoukoliv diskriminaci své osoby ve vlasti z důvodů azylově relevantních, svoji vlast opustil výhradně s cílem výdělku v zahraničí a o mezinárodní ochranu požádal až po několika letech nelegálního pobytu v ČR. Co se týče jeho potíží s rodinnými příslušníky jeho partnerky, žalovaný je názoru, že důvodem takového jednání zmiňovaných osob není rasa stěžovatele, jeho pohlaví, náboženství, národnost, příslušnost k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů, ale spíše nelibost rodičů s dceřiným výběrem životního partnera. Zákona o azylu jasně stanovuje, že původcem pronásledování musí být státní orgány. Soukromé osoby mohou být původcem pronásledování pouze tehdy, lze-li prokázat, že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Stěžovatel na území ČR pobýval několik let nelegálně a tuto situaci neřešil a o mezinárodní ochranu požádal až tehdy, když bylo cizineckou policií opakovaně rozhodnuto o jeho správním vyhoštění. Žalovaný sděluje, že stěžovatel neuvedl žádnou skutečnost, kterou by bylo možno podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu, s ukrajinskými úřady neměl žádné problémy, politicky činný nikdy nebyl a o jakékoli formě pronásledování se nikdy nezmínil. Podmínky ustanovení § 12 cit. zákona tak evidentně naplněny nejsou, stěžovatel nesplňuje ani podmínky ustanovení § 13 tohoto zákona a ani zvláštního zřetele hodné důvody dle ustanovení § 14 zákona o azylu nebyly shledány. Žalovaný též nadále zastává názor, že

stěžovatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a a 14b zákona o azylu. Správní orgán podotýká, že institut mezinárodní ochrany nemůže být zneužíván k obcházení zákona o pobytu cizinců, jehož institutů měl stěžovatel možnost využít v situaci, kdy má zájem zde pracovat, žít se svojí přítelkyni a posléze se i oženit.

Z výše uvedených důvodů navrhuje žalovaný zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, zda tedy je přijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Stěžovatel podle obsahu kasační stížnosti podřadil svou kasační stížnost pod čtvrtý důvod přijatelnosti – zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení, přičemž se opírá patrně o bod b) čtvrtého důvodu přijatelnosti, totiž, že krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva (jelikož není tvrzeno, že by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu). Nejvyšší správní soud se s tímto názorem neztotožňuje a neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že jakkoli je smyslem práva azylu poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46, www.nssoud.cz).

Ustanovení § 2 odst. 8 stanoví, že se za pronásledování považuje „*závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát nebo podstatnou část jeho území ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství*“. Psychický nátlak je tak podle zákona o azylu jistě jednou z azylově relevantních hrozeb, přičemž se typově vzato jedná o zpravidla nejmírnější zásah do práv stěžovatele. Nejvyšší správní soud ve své předchozí judikatuře dospěl k závěru, že „*legální pojem ‚psychického nátlaku‘ je z hlediska vyžadované intenzity negativních reakcí okolí, aby jej bylo možno za takový považovat, nutno poměřovat dalšími v § 2 odst. 6* (pozn. NSS: aktuálně se jedná o § 2 odst. 8) *zákona o azylu výslovně uvedenými azylově relevantními hrozbami, a sice ‚ohrožením života nebo svobody‘. Újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii ústrků, byť v jednotlivých případech i vcelku intenzivních, pokud tyto ústrky ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematičnosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře snižují kvalitu prožívání a berou životní perspektivu a že v ní vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti její situace. Navíc intenzita uvedených ústrků musí být ‚objektivní‘ v tom smyslu, že by jimi byly výše uvedené negativní životní pocity působeny zpravidla i u jiných jedinců nacházejících se ve státě původu žadatele o azyl v obdobné situaci.*“ (srov. rozsudek Nejvyššího

správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, publikovaný pod č. 1066/2007 Sb. NSS).

K námitce stěžovatele, že žalovaný měl povinnost prokázat, že stěžovatel má nárok na azyl nebo doplňkovou ochranu, Nejvyšší správní uvádí, že k povinnosti tvrdit azylově relevantní důvody, kterou stěžovatel v projednávané věci nenaplnil, se soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publikovaném pod č. 181/2004 Sb. NSS, přist. též na www.nssoud.cz, v němž kasační soud konstatoval, že z žádného ustanovení zákona o azylu nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikala povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné, a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost tvrzení má zvláště v řízení ve věcech mezinárodní ochrany zásadní význam, neboť pouze stěžovatel svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení. Stejně tak v řízení před správním soudem nelze bez jednoznačného a určitého zpochybnění závěrů správního orgánu ze strany soudu dovodit okolnosti týkající se osobního příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v zemi jeho původu. Z dikce ustanovení § 12 a násl. zákona o azylu je zřejmé, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v příslušných ustanoveních uvedené. Na tomto místě je třeba zdůraznit logiku řízení o žádosti o udělení azylu, které je provázeno zásadou aktivity žadatele o azyl. Stěžovatelem uvedené skutečnosti, které by podle jeho názoru měly zakládat důvodnost udělení azylu pro pronásledování dle ustanovení § 12 zákona o azylu, podmínky pro udělení azylu podle ustanovená § 12 zákona o azylu nezakládají, neboť nebylo zjištěno a prokázáno, že by byl stěžovatel vystaven pronásledování nebo by měl důvodný strach z pronásledování v zemi svého původu.

K námitkám stěžovatele stran provedení dokazování soudem, resp. toho, že nebylo postupováno tak, aby byl zjištěn stav věci a že rozhodnutí nebylo dostatečně odůvodněno, Nejvyšší správní soud uvádí, že takto formulované stížní námitky jsou zcela obecné a není z nich patrno, v jakém směru a jakých konkrétních pochybení se měl žalovaný dopustit. Nejvyšší správní soud se otázkou konkretizace stížních námitek zabýval v celé řadě svých rozhodnutí. Např. v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74, vyslovil názor, že *„není důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., cituje-li stěžovatel toliko zákonný text tohoto ustanovení nebo jeho část, aniž by jej v konkrétní věci specifikoval, a nekonkretizuje-li vady v řízení či vady v právním úsudku, jichž se soud podle stěžovatele dopustil*“. Obdobně se vyslovil i v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, uveřejněném pod č. 312/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kde uvedl, že *„pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „nechť si každý střeží svá práva“; proto nemůže stěžovatel v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věci, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí“.*

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané

v kasační stížnosti a krajský soud nijak nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Za této situace Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal proto kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v návaznosti na ustanovení § 120 s. ř. s., podle ustanovení § 60 odst. 3 s.ř.s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, když byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (ustanovení § 53 odst. 3, ustanovení § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 31. října 2011

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu